

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวความคิด
การเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีม
และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์*

THE DEVELOPMENT BLENDED LEARNING MODEL USING
COLLABORATIVE AND CASE-BASED LEARNING TO ENHANCE
LEARNING ACHIEVEMENT, PROBLEM SOLVING, TEAM LEARNING
SKILLS AND ATTITUDES TOWARD NURSING PROFESSION OF
NURSING STUDENT

ปิตินัฐ ราชภักดี

Pitinut Ratchapakdee

พจมาน ชำนาญกิจ

Potchaman Chamnankit

วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์

Vijitra Vonganusith

สาขาวิจัยหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สกลนคร

Research of Curriculum and Instruction Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University,

Sakon Nakhon, Thailand

E-mail: pitinut@rtu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวความคิดการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีมและเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ได้แก่ 2.1) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีม เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 2.2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่าง คือ

* Received 14 February 2023; Revised 27 February 2023; Accepted 28 February 2023

นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามพัฒนาขึ้น 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหา 4) แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมและเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล และ 5) แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าสถิติ $t - test$ แบบ Dependent ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ที่มาและความสำคัญ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) เนื้อหาสาระ 5) กระบวนการเรียนการสอน และ 6) การวัดและประเมินผล 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีมและเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและหลังเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, การเรียนการสอนแบบผสมผสาน, การเรียนรู้ร่วมกัน, การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน,

Abstract

The Objectives of this research article were to 1) developed blended learning model using collaborative and case-based learning to enhance learning achievement, problem solving, team learning skills and attitudes toward nursing profession of nursing student 2) study the results of blended learning model based on collaborative and case-based learning include: 2.1) comparing between students' pre and post learning achievement, problem solving, team learning skill and attitudes toward nursing profession 2.2) study the satisfaction of students taught by this instructional model. The sample group consisted of 35 student nurses at Ratchathani University Udonthani campus, in 2021 academic year, from purposive sampling. The research instruments were 1) blended learning model using collaborative and case-based learning 2) learning achievement test 3) problem solving test 4) team learning skill evaluation form 5) attitudes toward nursing profession student evaluation form and 6) student's satisfaction questionnaire. The data were statistically analyzed using mean, standard deviation and $t - test$ for dependent sample was used for data analysis. The findings of the study revealed that the blended learning model developed

consisted of 6 components which are 1) background and significance 2) principles of learning 3) objectives 4) instructional content 5) instructional process and 6) measurement and evaluation. 2) the students learning achievement, problem solving , team learning skills and attitudes toward nursing profession of nursing student were higher than before using the model with significance difference at .01 and 3) the students' satisfaction with this model which was found at high level.

Keywords: Model Development, Blended Learning, Collaborative, Case-Based Learning

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications Technology: ICT) ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและสนับสนุนการจัดการศึกษามากขึ้น การจัดการศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยน กระบวนทัศน์ รูปแบบ เทคนิคและวิธีการสอนเพื่อให้สนองต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (ปณิตา วรรณพิรุณ, 2554) ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการศึกษาสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การนำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นอุปกรณ์ในการเรียน การสอน การใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาพัฒนาเป็นสื่อการสอนในทุกระดับการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนเป็นการเรียนผ่านระบบโดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ผู้เรียนสามารถเรียนได้โดยไม่มีข้อจำกัดในระยะเวลาและสถานที่ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งข่าวสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว และผู้เรียนจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้เรียนที่รับการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอน เป็นผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้คิด ตัดสินใจเลือกเนื้อหาในการเรียนรู้ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือผ่านเว็บ ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์หลายรูปแบบผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับเนื้อหาและผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ ซึ่งก่อให้เกิดบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันจัดเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธีเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนผสมผสานกับการเรียนรู้นอกห้องเรียนโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพที่ตนเองมีอยู่และเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนในการศึกษาครั้งนี้ จัดการสอนบรรยาย และอภิปรายกลุ่ม ในชั้นเรียนพร้อมกับการมอบหมายงานทั้งงานกลุ่มและเป็นรายบุคคลให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การจัดทำรายงาน การใช้ระบบเครือข่ายค้นคว้าและศึกษาด้วยตนเอง

ในห้องเรียนออนไลน์ โดยการใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยเน้นทักษะการทำงานเป็นทีม และการคิดแก้ปัญหาเป็นหลัก การบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบเครือข่าย และการเรียนในห้องเรียนแบบเผชิญหน้า เข้าด้วยกันโดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อและเครื่องมือในการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน โดยใช้เวลาในการเรียนบนเว็บ 70 เปอร์เซ็นต์ ชั้นเรียนปกติ 30 เปอร์เซ็นต์ ในการจัดการเรียนแบบผสมผสานแบบเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กรณีศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้กรณีศึกษาแบบสถานการณ์ ซึ่งเป็นการศึกษาที่นิยมใช้กัน เพราะเป็นการเล่าเรื่องจากสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาได้ ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ ที่การแก้ปัญหาที่ประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลว (ดร.ณนภา นาชัยฤทธิ์, 2557) ซึ่งเป็นกรณีศึกษาทางการพยาบาลที่พบบ่อย และเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในรายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ในการเรียนรู้เป็นทีมจะส่งผลต่อผู้เรียน พัฒนาในทักษะในการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนในห้องเรียนขนาดใหญ่ ทีมจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน เกิดการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม พัฒนาทักษะการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งที่กล่าวมาเป็นคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์หนึ่งของบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ ที่เมื่อออกไปแล้วเป็นที่ต้องการของสังคม

จากการทบทวนวรรณกรรมพบงานวิจัยที่ใช้รูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน การเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กรณีศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่ทำการวิจัยในระดับมัธยมศึกษาและศึกษาในกลุ่มนักศึกษาสาขาอื่นที่ไม่ใช่การศึกษาพยาบาลศาสตร์ และพบการศึกษาในนักศึกษาพยาบาลแต่ยังพบน้อย จากเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญ มีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ การคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีมและเจตคติต่อวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาล โดยนำวิธีการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนรู้แบบออนไลน์ผสมผสานกับการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้าในห้องเรียน โดยนำเอากรณีศึกษาหรือสถานการณ์ต่างๆให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ แก้ไขปัญหา และเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เพื่อสร้างความเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียน ช่วยให้เกิดทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีม และส่งผลให้เกิดเจตคติต่อวิชาชีพที่ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวความคิดการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีมและเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์

2.เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ได้แก่ 2.1) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีม เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 2.2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา R&D (Research and Development)

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันและการใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีมและเจตคติต่อวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ในรายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 จำนวน 3 หน่วยกิต 3(3-0-6) เป็นรายวิชาที่อยู่ในกลุ่มวิชาชีพ โดยมีเนื้อหา 16 บทเรียน 17 แผนการเรียนรู้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานีวิทยาเขตอุดรธานี ที่เรียนในรายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี ที่เรียนในรายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวความคิดการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีมและเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และแบบที่สองเป็นการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีมเจตคติต่อวิชาชีพ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 1 ภาคเรียน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 9 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งหมด 45 ชั่วโมง

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรม รวมถึงสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งเครื่องมือในการวิจัยนี้ได้ผ่านการประเมินและตรวจสอบหาความสอดคล้องและความเชื่อมั่นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้านวิธีการสอน ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ จำนวน 5 ท่าน

5.1. รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน และการใช้กรณีศึกษาเป็นฐานซึ่งมีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ที่มาและความสำคัญของรูปแบบ 2) หลักการของรูปแบบ 3) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 4) เนื้อหาสาระของรูปแบบ ในรายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ 17 แผนการเรียนรู้ เนื้อหา 16 บทเรียน มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 5) กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ 6) การวัดและประเมินผลของรูปแบบ

5.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ให้ครอบคลุมเนื้อหา ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 180 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้อง ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 นำไปทดลองกับ นักศึกษา 30 คนที่เคยเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ และคัดเลือกข้อสอบทั้งหมด 96 ข้อ มีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.20 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์ของแอลฟา (alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, L. J, 1984) เท่ากับ 0.82

5.3 แบบวัดการคิดแก้ปัญหา ผู้วิจัยสร้างวัดการคิดแก้ปัญหาในรายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ให้ครอบคลุมเนื้อหา ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้อง ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 นำไปทดลองกับ นักศึกษา 30 คนที่เคยเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 และคัดเลือกข้อสอบทั้งหมด 30 ข้อ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20-0.58 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์ของแอลฟา (alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, L. J, 1984) เท่ากับ 0.78

5.4. แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม ผู้วิจัยสร้างวัดการคิดแก้ปัญหา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความพร้อมและความเข้าใจในการทำงานเป็นทีมเป็นทีม 2) ด้านทัศนคติในการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม 3) ด้านการช่วยเหลือการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม 4) ด้านการ

แสดงความคิดเห็นในทีม 5)ด้านการสื่อสารในการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้อง ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

5.5. แบบประเมินเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล ผู้วิจัยสร้างวัดเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล ลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านค่านิยมของสังคม 2) ด้านลักษณะวิชาชีพ 3) ด้านการปฏิบัติงาน 4) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 5) ด้านการศึกษาวิชาชีพพยาบาล นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้อง ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

5.6. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ที่พัฒนาขึ้น มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 25 ข้อ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1)ด้านการออกแบบบทเรียนออนไลน์ 2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 3)ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน 4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนด้วยรูปแบบ 5) ด้านการวัดและประเมินผล

6. วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาล ผู้ใหญ่ 1 ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 จำนวน 3 หน่วยกิต เนื้อหาเกี่ยวกับ แนวคิดและหลักการพยาบาลบุคคลวัยผู้ใหญ่ที่มีภาวะเจ็บป่วยเฉียบพลัน และเรื้อรังที่มีพยาธิสภาพตามระบบ เนื้อหาการเรียนรู้ทั้งหมด 16 บทเรียน

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถสรุปแนวคิดที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้ 1) แนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน 2) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ร่วมกัน 3) แนวคิดเกี่ยวกับการคิดแก้ปัญหา 4) แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม 5) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนโดยใช้กรณีศึกษา 6) แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาชีพ

ขั้นตอนที่ 2

1. การสร้างร่างรูปแบบการเรียนการสอนการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ตามแนวความคิดการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

2. การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบ นำรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆได้แก่ ด้านการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้านวิธีการสอน ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ เพื่อขอข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอน จากนั้นทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปทดลองสอนกับนักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

3. ปรับปรุงรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบนำเสนอแนะและผลที่ได้จากการทดลองสอนมาปรับปรุงแก้ไขในแต่ละขั้นตอนของการจัดเรียนการสอนเพื่อนำรูปแบบไปพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานกับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน ดังนี้ 1) ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 จำนวน 96 ข้อ 2) แบบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหา จำนวน 30 ข้อ 3) แบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม จำนวน 30 ข้อ 4) แบบวัดเจตคติวิชาชีพพยาบาล จำนวน 30 ข้อ และดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมตามรูปแบบ ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบเช่นเดียวกับก่อนการจัดการเรียนการสอน และเพิ่มการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนฯ จำนวน 25 ข้อ

ขั้นตอนที่ 4 การรับรองรูปแบบและนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน โดยนำรูปแบบที่ผ่านการทดลองแล้วรับรองโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้านวิธีการสอน ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาพยาบาลศาสตร์และทำการแก้ไขปรับปรุง

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่ใบรับรอง 065/2564 ณ วันที่ 27 เมษายน 2564 และได้รับอนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวิทยาเขตอุดรธานี ในการเข้าเก็บข้อมูล ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บข้อมูลโดยอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยขั้นตอนในการเก็บข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างโดยละเอียดกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิในการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมในการวิจัย และสิทธิที่จะขอถอนตัวจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยเมื่อใดก็ได้โดยไม่มีผลกระทบต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะถูกเก็บเป็นความลับ ผลการวิจัยจะรายงานข้อมูลในภาพรวม ไม่ระบุชื่อหรือข้อมูลเป็นรายบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1) วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกันใช้การทดสอบค่าสถิติ t-test แบบ dependent

ผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวความคิดการเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีมและเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ที่มาและความสำคัญ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) เนื้อหาสาระ 5) กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ 6) การวัดและประเมินผล ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, $SD = 0.51$)

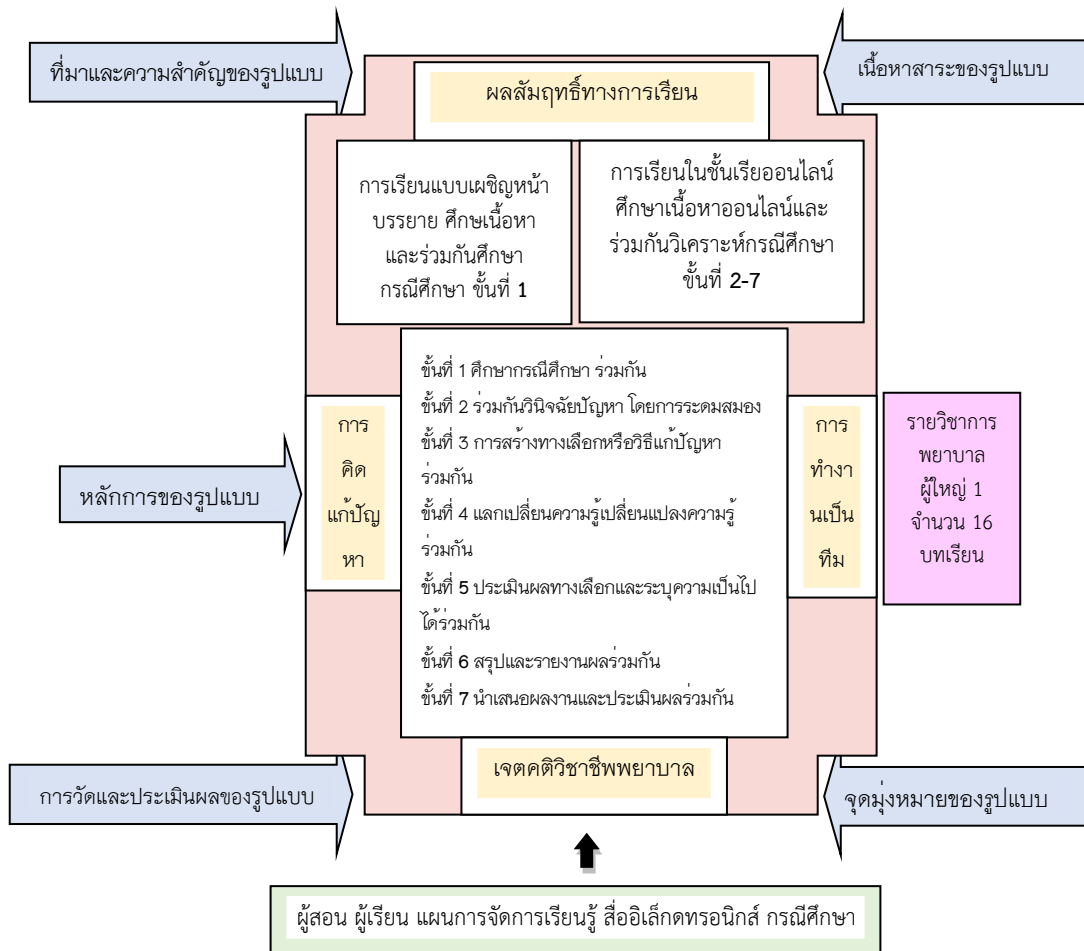
รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวความคิดการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีมและเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มีขั้นตอนดังนี้

1. ปฐมนิเทศ (การเรียนรู้ในชั้นเรียน) เป็นขั้นที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนและผู้สอน โดยมีการปฐมนิเทศแนะนำวิธีการใช้เทคโนโลยีต่างๆที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งเตรียมผู้เรียนในวิธีการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กรณีศึกษา การแบ่งบทบาทหน้าที่เป็นกลุ่มเพื่อทำงานเป็นทีม จากนั้น ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน แบบวัดการคิดแก้ปัญหาก่อนเรียน แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมจำนวน และแบบประเมินเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล

2. ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (การเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเผชิญหน้า และการเรียนแบบออนไลน์) มีกิจกรรมการสอน ดังนี้ 1) การเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียนปกติ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้สอนบรรยายเน้นให้ผู้เรียนได้ความรู้จากเนื้อหาเพื่อนำไปสร้างความรู้ในการศึกษากรณีศึกษา 2) การเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยการเรียนผ่านบทเรียนออนไลน์ โดยใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ ผ่านเทคโนโลยีไร้สายต่างๆ 3) การเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษา เป็นการเรียนรู้การคิดแก้ปัญหาและการทำงานร่วมกันผ่านกรณีศึกษาทางการพยาบาล ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนตามแนวความคิดการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กรณีศึกษา มี 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การเรียนรู้ในชั้นเรียน เป็นการสอนบรรยายเนื้อหาในแต่ละบทเรียน และศึกษากรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในแต่ละบทร่วมกัน ซึ่งเป็นขั้นที่ 1 ร่วมกันศึกษากรณีศึกษา 2) การเรียนแบบออนไลน์ หลังจากที่เราได้ร่วมกันศึกษากรณีศึกษาแล้วเข้ากระบวนการกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กรณีศึกษา ประกอบด้วยขั้นที่ 2-7 รายละเอียดดังนี้ ขั้นที่ 2 ร่วมกันวินิจฉัยปัญหาโดยการระดมสมองร่วมกัน ขั้นที่ 3 สร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาาร่วมกัน ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนความรู้ / เปลี่ยนแปลงความรู้ร่วมกัน ขั้นที่

5 ประเมินผลทางเลือกและระบุความเป็นไปได้ร่วมกัน ขั้นที่ 6 สรุปและรายงานผลร่วมกัน ขั้นที่ 7 นำเสนอผลงานและประเมินผลร่วมกัน จัดการเรียนการสอน 16 บทเรียน 5 สัปดาห์

ภาพที่ 1 รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวความคิดการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีมและเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์

2. ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวความคิดการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีมและเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ นำเสนอต่อไปนี้

2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

คะแนน	จำนวนนักศึกษา	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	35	96	19.28	4.53	26.86*	.000
หลังเรียน	35	96	54.48	7.15		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 เปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักศึกษาที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ทักษะการคิดแก้ปัญหา	จำนวนนักศึกษา	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	35	30	9.00	2.50	17.60*	.000
หลังเรียน	35	30	18.28	3.50		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยการคิดแก้ปัญหาหลังเรียน ($\bar{X} = 18.28$, $SD = 3.50$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 9.00$, $SD = 2.50$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 เปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีมของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม	จำนวนนักศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	35	3.83	0.19	36.24*	.000

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีมของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (ต่อ)

ทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม	จำนวนนักศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
หลังเรียน	35	4.07	0.16		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีมหลังเรียน ($\bar{X} = 3.83$, $SD = 0.91$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 4.07$, $SD=0.16$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 เปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษา ที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล	จำนวนนักศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	35	2.70	0.23	20.45*	.000
หลังเรียน	35	3.80	0.19		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลหลังเรียน ($\bar{X} = 3.80$, $SD=0.19$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 2.70$, $SD=0.23$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.5 ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
1.ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนด้วยรูปแบบ	4.35	0.62	มาก
2.ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	4.32	0.61	มาก
3.ด้านการวัดและประเมินผล	4.26	0.59	มาก
4.ด้านการออกแบบบทเรียนออนไลน์	4.18	0.60	มาก
5.ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน	3.97	0.62	มาก
เฉลี่ยโดยรวมทุกด้าน	4.21	0.60	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.60$) ซึ่งด้านที่นักศึกษาพึงพอใจมากที่สุดได้แก่ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนด้วยรูปแบบ ($\bar{X} = 4.35$, $SD = 0.62$)

อภิปรายผล

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหาทักษะการทำงานเป็นทีมและเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ที่มาและความสำคัญ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) เนื้อหาสาระ 5) กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ ประกอบด้วยกิจกรรม 2 รูปแบบ ดังนี้ 1 การเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียนปกติ 2 การเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียนออนไลน์ มีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 7 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ศึกษากรณีศึกษาร่วมกัน ขั้นที่ 2 วินิจฉัยปัญหาร่วมกัน ขั้นที่ 3 ค้นหาวิธีแก้ปัญหาร่วมกัน ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน ขั้นที่ 5 ประเมินผลการแก้ปัญหาร่วมกัน ขั้นที่ 6 สรุปกรณีศึกษาและรายงานผลร่วมกัน ขั้นที่ 7 นำเสนอผลงานและประเมินผลร่วมกัน และ 7) การวัดและประเมินผลของรูปแบบ ทั้งนี้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับแนวความคิดการพัฒนาการเรียนการสอนของ ทิศนา ขัมมณี ที่กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอน ควรมีพัฒนาอย่างเป็นระบบ (ทิศนา ขัมมณี, 2547) ซึ่งการดำเนินวิจัยครั้งนี้รูปแบบมีกระบวนการและขั้นตอนที่สัมพันธ์และสอดคล้องกัน โดยบูรณาการแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน การเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานและการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน วิเคราะห์และสังเคราะห์ออกมาเป็นหลักการ จุดมุ่งหมายเนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล ซึ่งทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในสาระต่างๆ อย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน รวมถึงการดำเนินการพัฒนารูปแบบการดังกล่าวมีการดำเนินการที่เป็นขั้นตอนตามลำดับและความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นระบบ ได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงวุฒิ นำมาปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ที่พบจากการทดลองใช้ทำให้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถใช้เป็นแบบแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ได้จริง การศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ดรณนา นาชัยฤทธิ์ ที่พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหาและการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีครุศาสตร์ ที่พบว่าผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น นักศึกษาสาขาเคมี มีค่าเฉลี่ยการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหาและการเรียนรู้

ร่วมกันเป็นทีมหลังเรียนสูงขึ้นกว่าหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดรณนภา นาชัยฤทธิ์, 2557)

2. ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวความคิดการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีมและเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ดังประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพสามารถใช้เป็นแบบแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ได้ ซึ่งจุดเด่นของรูปแบบการเรียนการสอนในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานในชั้นเรียนและการจัดการเรียนโดยการสอนแบบออนไลน์ โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ซึ่งกรณีศึกษาที่เลือกมานั้นเป็นกรณีศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาจริง สอดคล้องกับเนื้อหาในหัวข้อที่เรียนในขณะนั้น ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะนุช ชูโต และคณะ ที่ศึกษาผลของการจัดการเรียนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะเนนเฉลี่ยของสมรรถนะด้านความรู้และสมรรถนะด้านทักษะหลังทำกิจกรรมมีคะแนนสูงกว่าก่อนทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (ปิยะนุช ชูโต และคณะ, 2557) และสอดคล้องกับการศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษานี้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับกระบวนการวิชาการพยาบาลมารดาทารกแรกเกิดและการผดุงครรภ์ 2 พบว่า คะแนนความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (สัณหา ยิ้มแย้มและคณะ, 2558)

2.2 เปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าการศึกษามีทักษะคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก รูปแบบการจัดการเรียนการสอนครั้งนี้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยใช้กรณีศึกษาทางการพยาบาลเป็นฐาน ซึ่งเป็นการสร้างกรณีศึกษาจากสถานการณ์จริงและสอดคล้องกับเนื้อหาทั้ง 16 บทเรียน โดยที่เรียนผ่านการเรียนบรรยายและการร่วมกันวิเคราะห์แก้ปัญหากรณีศึกษาท้ายชั่วโมงในชั้นเรียน ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาผ่านกรณีศึกษาที่ผู้สอนใช้สถานการณ์จริง อาจเป็นสถานการณ์ปัญหาผู้ป่วยในคลินิก โดยที่ผู้เรียนต้องทำความเข้าใจ

เข้าใจกรณีศึกษา วิเคราะห์ปัญหา สถานการณ์ของกรณีศึกษา รวมทั้งศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลที่ศึกษามาวิเคราะห์ อภิปราย นำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มย่อยหรือนำข้อสรุปเสนอในกลุ่มใหญ่เพิ่มเติม (เกียรติกำจร กุศลและคณะ, 2562) เป็นกลยุทธ์การสอนในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและความรับผิดชอบและมีเหตุผลและแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่จะคิดเกี่ยวกับคำตอบที่น่าเชื่อถือแทนการรับข้อมูลเพียงอย่างเดียว (Kaddoura, M. A, 2011) การศึกษาในครั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาการพัฒนาการสอนโดยใช้โจทย์ปัญหาทางการพยาบาล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาในการประเมินภาวะสุขภาพ และการพยาบาลมารดาและทารกในระยะคลอดปกติ ผลการวิจัยพบว่าคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาของกลุ่มตัวอย่างก่อน และหลังได้รับสอนโดยใช้โจทย์ปัญหา ในการประเมินภาวะสุขภาพและการพยาบาลมารดาและทารกในระยะคลอดปกติ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (รพีพรรณ นาคนุบุผา และไพลิน ถึงถิ่น, 2560) และสอดคล้องกับการศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า เมื่อการวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลนักศึกษามีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ภาสินี โทอินทร์และคณะ, 2562)

2.3 เปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักศึกษามีทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนี้ สมาชิกทีมได้ระดมสมองอภิปรายหาเหตุผลเพื่อหาคำตอบร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล เกิดมุมมองที่หลากหลาย การเรียนเป็นทีมช่วยให้มีความเข้าใจและจดจำเนื้อหาวิชาได้มากขึ้น และพบว่านักศึกษามีความใส่ใจกระตือรือร้นและรับผิดชอบการทำงาน รวมทั้งมีเป้าหมายที่เหมือนกันคือต้องการให้งานออกมาดี ทำให้เกิดความสัมพันธ์ในการทำงานภายในกลุ่มและการรับฟังแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในกลุ่มได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลของการศึกษารุ่นนี้สอดคล้องกับการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบทีมเป็นฐานต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดอย่างมีวิจารณญาณทักษะการทำงานเป็นทีมและความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า หลังการเรียนการสอนแบบ TBL พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับดีมาก (มณีรัตน์ พันธุ์สวัสดิ์และคณะ, 2558) และสอดคล้องกับการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานต่อความรู้และการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า หลังการเรียนรู้ค่าเฉลี่ยการรับรู้การทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับดี (วีรวัดณ์ ทางธรรม และอัมพร เทียงตรงดี, 2562)

2.4 เปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพให้บริการการพยาบาล บุคลากรพยาบาลจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล พร้อมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพด้วย (อนัญญา คูอาริยะกุลและคณะ, 2555) จากการจัดรูปแบบการเรียนการสอนครั้งนี้ในรายวิชาหมวดวิชาชีพเฉพาะ ทำให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีเกิดขึ้นในการคิดแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังส่งผลให้พฤติกรรมที่แสดงออกนี้ดีขึ้นในการปฏิบัติการพยาบาล ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาการรับรู้ต่อสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลมหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งพบว่า ระดับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลมหาวิทยาลัยเอกชนในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก (ศิริวรรณ ตันนุกุล และวลัยนารี พรหมลา, 2558) และสอดคล้องกับการศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีพระพุทธรบาท ผลพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1- 4 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก (ชนพล บรรดาศักดิ์ และคณะ, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ปีที่ 2 จากการศึกษาหลายๆการศึกษาเกี่ยวกับเจตคติทางการพยาบาล ทำให้สรุปว่าการส่งเสริมปัจจัยสนับสนุนและการเรียนการสอนในเรื่องทัศนคติที่ดีและความภูมิใจในวิชาชีพจะส่งเสริมให้เกิดความตั้งใจอยู่ในวิชาชีพพยาบาลต่อไป และแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งการจัดการศึกษาด้วยรูปแบบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการพยาบาลก็เป็นผลที่จะก่อให้เกิดเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลที่ดีขึ้นและส่งผลให้เกิดการอยากเรียนรู้มากขึ้นและปฏิบัติทางการพยาบาลต่อไปได้

2.5 ความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลต่อการเรียนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวความคิดการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน รายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนด้วยรูปแบบ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมรายด้านมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ ด้านการออกแบบบทเรียนออนไลน์ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน ตามลำดับ ซึ่งระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนมากทุกด้านทั้งนี้เป็นเพราะว่ารูปแบบการเรียนการสอนนี้จัดกิจกรรมการสอนที่เน้นให้นักศึกษาทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะกลุ่ม ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างมี

ความสุขและสนุกสนานในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อน นอกจากนี้นักศึกษายังได้มี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสารกับผู้สอนผ่านทางกระดานสนทนา ซึ่งเวลาที่มีข้อสงสัยหรือปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ในเนื้อหาต่างๆ ก็สามารถที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆ นักศึกษาหรือซักถามข้อสงสัยจากอาจารย์ผู้สอนได้ทันที ทุกที่ ทุกเวลา อีกทั้งยังสามารถติดต่อสื่อสารทั้งแบบในชั้นเรียนปกติและแบบออนไลน์ ซึ่งมีความเหมาะสมกับยุคสมัยในปัจจุบันที่นักศึกษาสามารถที่จะเรียนรู้ และสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ทั้ง ในเวลาเดียวกัน และต่างเวลากัน (El-Gayar, O. & Dennis, T, 2005) ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับกระบวนการพยาบาลมารดาทารกแรกเกิดและการผดุงครรภ์ 2 (สุสันหา ยัมแย้มและคณะ, 2558) ซึ่งการจัดกิจกรรมคล้ายกับการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ผู้เรียนพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในระดับมากถึงมากที่สุดทั้งโดยรวมและในแต่ละวิธีการเรียนรู้ และสอดคล้องกับการศึกษาผลของการเรียนรู้แบบผสมผสานที่มีต่อผลลัพธ์ของนักศึกษาพยาบาลใหม่เกี่ยวกับแนวโน้มใหม่ในวิชาพยาบาลศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยอินชารัม พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาเพิ่มขึ้นเมื่อใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานและนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานมากกว่าการบรรยายแบบเดิม (Fathia, A. M. & Nahed, A. M, 2014) และสอดคล้องกับการศึกษาผลของการเรียนรู้แบบผสมผสานในการพยาบาลศึกษาต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลผลวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีส่วนร่วมในการเรียนรู้แบบผสมผสานมีสถิติคะแนนสูงอย่างมีนัยสำคัญและการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีคะแนนสูงแต่ไม่มีคะแนนนัยสำคัญทางสถิติ และมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก (Jang, H. j. & Hong, S. Y, 2016)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวความคิดการเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีมและเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ไปใช้ ผู้สอนเป็นผู้สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการสอนในชั้นเรียนปกติและชั้นเรียนออนไลน์ ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น คิดแก้ปัญหาและการทำงานเป็นทีม รวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้และให้ข้อคิดเห็นย้อนกลับเพื่อไปปรับปรุง โดยมีการประเมินผลงานและกระบวนการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเป็นแนวทางนำความรู้ไปใช้ในรายวิชาต่อไปหรือวิชาฝึกปฏิบัติการได้ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรวิจัยโดยนำแนวการเรียนรูปแบบผสมผสาน ไปใช้ในรายวิชาอื่นๆ ที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสม เป็นการยืนยันผลการนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้กับวิชาอื่นๆ ได้ 2) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ

รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการคิดและการทำงานเป็นทีม เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานหรือการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติกำจร กุศลและคณะ. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ และความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้ กรณีเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น. วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 12(1), 26- 42.
- ดรณนภา นาชัยฤทธิ์. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหาและการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีครุศาสตร์. ในวิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิตนา แหมมณี. (2547). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนพล บรรดาศักดิ์ และคณะ. (2562). เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีพระพุทธรบาท. วารสารการพยาบาลและสุขภาพ, 13(4), 1-11.
- ปณิตา วรรณพิรุณ. (2554). การเรียนแบบผสมผสานจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. วารสารการอาชีวและเทคนิคศึกษา, 1(2), 43-49.
- ปิยะนุช ชูโต และคณะ. (2557). ผลของการจัดการเรียนแบบผสมผสานเพื่อ เสริมสร้างสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 7(4), 156-167.
- ภาสินี ไทอินทร์และคณะ. (2562). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและ จิตเวชที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล. วารสารราชวดีสาร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทร, 9(1), 1-17 .
- มณิรัตน์ พันธุ์สวัสดิ์และคณะ. (2558). ผลการจัดการเรียนรู้แบบ ทีมเป็นฐานต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการทำงานเป็นทีมและความพร้อมใน

- การเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาพยาบาล. วารสารการพยาบาลการสาธารณสุขและการศึกษา, 16(2), 92-102.
- รพีพรรณ นาคบุบผา และไพลิน ถึงถิ่น. (2560). การพัฒนาการสอนโดยใช้โจทย์ปัญหา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาในการประเมินภาวะสุขภาพ และการพยาบาลมารดาและทารกในระยยะคลอดปกติ. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 4(พิเศษ), 102-114.
- วีรวัฒน์ ทางธรรม และอัมพร เทียงตรงดี. (2562). ผลการเรียนรู้โดยใช้ทิมเป็นฐานต่อความรู้และการทำงานเป็นทิมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนิจังหวัดนนทบุรี. วารสารสหวิชาการเพื่อสุขภาพ, 1(1), 1-9.
- ศิริวรรณ ต้นนุกูล และวลัยนารี พรหมลา. (2558). การรับรู้ต่อสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลมหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2(2), 439-445.
- สุสัณหา ยิ้มแย้มและคณะ. (2558). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ 21. วารสารพยาบาลสาร, 42 (ฉบับพิเศษ), 129-140.
- อนัญญา คูอาริยะกุลและคณะ. (2555). เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนุตรดิตถ์. วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 6(1), 18-26.
- Cronbach, L. J. (1984). *Essential of Psychology and Education*. New York: Mc-Graw Hill.
- El-Gayar, O. & Dennis, T. (2005). Effectiveness of hybrid learning environments. *Issues in Information Systems*, 6(1), 176-182.
- Fathia, A. M. & Nahed, A. M. (2014). Effect of Blended Learning on Newly Nursing Student's Outcomes Regarding New Trends in Nursing Subject at Ain Shams University. *American Educational Research Journal*, 2(11), 1036-1043.
- Jang, H. j. & Hong, S. Y. (2016). Effect of blended learning in nursing education. *International Journal of Multimedia and Ubiquitous Engineering*, 11(5), 297-304.
- Kaddoura, M. A. (2011). Critical thinking skills of nursing students in lecture-based teaching and case-based learning. *International. journal of scholarship of teaching and learning*, 5(2), 1-18.